

Ελληνική Εταιρεία Διοίκησης Αθλητισμού και Αναψυχής

Επιστημονικό Περιοδικό «Διοίκηση Αθλητισμού & Αναψυχής», 2010,7,(1),3-13

Διερεύνηση Κινήτρων Συμμετοχής Μαθητών –Αθλητών σε Ακαδημίες Ποδοσφαίρου

Χρήστος Τρικάλης, Ζήσης Παπανικολάου, Δημήτριος Σούλας,
Διγγελίδης Νικόλαος & Αστέριος Πατσιαούρας

Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού,
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της παρούσης εργασίας ήταν αρχικά η καταγραφή των σημαντικότερων κινήτρων μαθητών - αθλητών που συμμετείχαν σε ακαδημίες ποδοσφαίρου, η διαπίστωση συσχέτισης μεταξύ των κινήτρων και η διερεύνηση αλλαγής των κινήτρων λόγω διαφοροποίησης της ηλικίας των συμμετεχόντων. Στην έρευνα έλαβαν μέρος 752 μαθητές - νεαροί αθλητές, τριών ηλικιακών ομάδων (8-10 ετών = 305, 11-12 ετών= 413 & 13-14 ετών = 34), εγγεγραμμένοι σε ακαδημίες ποδοσφαίρου της Θεσσαλίας, της Μακεδονίας και της Στερεάς Ελλάδας. Ως όργανο καταγραφής των κινήτρων χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο των Πατσιαούρας και συν., (2004) προσαρμοσμένο στον ελληνικό πληθυσμό ενώ η εγκυρότητα και η αξιοπιστία του ελέγχθηκε επιτυχώς. Τα αποτελέσματα της έρευνας ανέδειξαν ως σημαντικότερα κίνητρα συμμετοχής α) τη βελτίωση των ικανοτήτων και δεξιοτήτων ($M = 39.54 \pm 4.74$), β) τη διασκέδαση ($M = 28.61 \pm 4.59$), γ) την κοινωνική απήχηση ($M = 26.58 \pm 4.97$) και δ) τη δημιουργία φιλίας ($M = 20.63 \pm 3.84$). Ακόμη όλα τα κίνητρα συμμετοχής έχουν υψηλό βαθμό συσχέτισης μεταξύ των ($p < 0.01$), ενώ στατιστικά σημαντικές διαφορές προέκυψαν από την ανάλυση διακύμανσης στα κίνητρα «βελτίωση των ικανοτήτων», «φιλία», «κοινωνική απήχηση» και «διασκέδαση» μεταξύ όλων των ηλικιακών ομάδων 8-10, 11-12 και 13-14. ($p < .05$), καθώς φάνηκε ότι όσο αυξάνει η ηλικία των μαθητών – αθλητών τόσο οι παραπάνω τέσσερις παράγοντες συμμετοχής τείνουν να φθίνουν. Τα συμπεράσματα συζητούνται με στόχο την αύξηση του αριθμού των μαθητών - αθλητών σε παιδικές ακαδημίες ποδοσφαίρου και την ανάγκη ενίσχυσης από τις διοικήσεις των ακαδημιών για περαιτέρω ικανοποίηση των κινήτρων συμμετοχής των μαθητών.

Λέξεις κλειδιά: Ακαδημίες ποδοσφαίρου, κίνητρα συμμετοχής.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το ποδόσφαιρο είναι το πλέον δημοφιλές άθλημα σε ολόκληρο τον κόσμο. Το ποδόσφαιρο παίζεται από άντρες, γυναίκες, παιδιά και ενήλικες με διαφορετικά επίπεδα εξειδίκευσης. Η απόδοση στο ποδόσφαιρο εξαρτάται από πολυάριθμους παράγοντες, όπως τεχνικούς, τακτικής, πνευματικούς και σωματικούς. Στην Ελλάδα αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής εκατομμυρίων ανθρώπων. Ιδιαίτερα μετά την κατάκτηση του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου του 2004 από την Εθνική μας ομάδα, το ενδιαφέρον του κόσμου και κυρίως των μικρών παιδιών, για το άθλημα πολλαπλασιάστηκε (ΕΠΟ). Χιλιάδες νέα παιδιά κατέκλεισαν τους χώρους των ποδοσφαιρικών ακαδημιών ανά την Ελλάδα. Ωστόσο, είναι σημαντικό να διερευνηθεί κανείς τους λόγους συμμετοχής αυτών των παιδιών που προσήλθαν στις ποδοσφαιρικές ακαδημίες μετά τη μεγάλη ελληνική επιτυχία. Η ανάγκη για κατανόηση των ψυχολογικών χαρακτηριστικών των νεαρών αθλητών είναι πολύ μεγάλη (Buonamano, Cei, & Mussino, 1995) καθώς έχει αντίκτυπο στην απόδοσή τους και, ενδεχομένως, στη μελλοντική τους εξέλιξη ως ποδοσφαιριστών.

Ερευνώντας την υπάρχουσα βιβλιογραφία διαπιστώνεται στον ορισμό της παρακίνησης να κυριαρχούν τρεις έννοιες - τύποι παρακίνησης: α) εσωτερική παρακίνηση, β) εξωτερική παρακίνηση και γ) έλλειψη παρακίνησης (Ryan & Deci, 2000). Εσωτερική παρακίνηση (intrinsic motivation) σύμφωνα με τον Deci (1975) ορίζεται η συμπεριφορά που παρακινείται εσωτερικά και είναι εκείνη που παρακινείται από μια έμφυτη ανάγκη του ανθρώπου να αισθάνεται ικανός και αυτόνομος στο περιβάλλον του και να κάνει κάτι για προσωπική του ευχαρίστηση, χωρίς ανταμοιβή (Deci & Ryan, 1985). Οι Roberts, Spink και Pemberton, (1986) ορίζουν ως εσωτερική παρακίνηση, την τάση που οδηγεί κάποιον να ασχοληθεί με μια δραστηριότητα για τη δική του προσωπική ευχαρίστηση. Η εσωτερική παρακίνηση πηγάζει από τρεις βασικές έμφυτες ανάγκες των ανθρώπων: α) τον αυτοκαθαρισμό των ενεργειών τους, β) τα άτομα να αισθάνονται ικανά και αποτελεσματικά και γ) την ανάγκη ύπαρξης κοινωνικών σχέσεων. Όταν ο άνθρωπος νοιώθει ικανός, περισσότερο αυτόνομος για τις επιλογές του και είναι ικανοποιημένος από αυτό που κάνει, τότε έχει υψηλότερη εσωτερική παρακίνηση (Deci & Ryan, 1985).

Με τον όρο εξωτερική παρακίνηση εννοούμε τους εξωτερικούς παράγοντες που προάγουν την κάθε δραστηριότητα (Roberts, et al 1986), όταν κάποιος ενεργεί επειδή είναι δεσμευμένος στους άλλους (Deci, 1975). Μέχρι τώρα έχουν προταθεί τέσσερις διαφορετικοί τύποι εξωτερικής παρακίνησης, που είναι ανάλογες με το βαθμό αυτοκαθαρισμού της συμπεριφοράς του κάθε ανθρώπου. Τα τέσσερα είδη εξωτερικής παρακίνησης που προτείνουν οι Deci και Ryan (1985) και οι Ryan και Connell (1989) είναι: α) η εξωτερική ρύθμιση, κατά την οποία τη συμπεριφορά του ατόμου ρυθμίζουν εξωτερικοί παράγοντες, όπως οι αμοιβές ή οι εξαναγκασμοί, β) η εσωτερική πίεση, κατά την οποία κάποιο άτομο πιέζει τον εαυτό του να κάνει κάτι για να μη νιώθει άσχημα με τον εαυτό του, γ) η αναγνωρίσιμη ρύθμιση, κατά την οποία κάποιο άτομο παρακινείται επειδή αυτό που κάνει το θεωρεί πολύ σημαντικό, χωρίς να ευχαριστιέται, ωστόσο, πάρα πολύ τη δραστηριότητα που κάνει και δ) η ολοκληρωμένη ρύθμιση, όπου μια συμπεριφορά είναι ενσωματωμένη σε ένα σύνολο συμπεριφορών που εκφράζουν το άτομο. Τέλος, έλλειψη παρακίνησης έχουμε όταν οι άνθρωποι δεν αντιλαμβάνονται κανέναν λόγο συμμετοχής σε αυτό που κάνουν, οπότε η παρακίνησή τους είναι πολύ χαμηλή (Ryan & Deci, 2000).

Αρκετά εργαλεία αξιολόγησης των κινήτρων έχουν χρησιμοποιηθεί ως τώρα, ωστόσο φαίνεται ότι το ερωτηματολόγιο που αναπτύχθηκε από τους Gill, Gross και Huddleston (1983) εμφανίζεται πολύ συχνά στην υπάρχουσα βιβλιογραφία. Οι Gill,

Gross και συνεργάτες (1983) για να εκτιμήσουν την παρακίνηση για συμμετοχή στον παιδικό αθλητισμό, δημιούργησαν ένα Ερωτηματολόγιο Παρακίνησης για Συμμετοχή, το Participation Motivation Questionnaire (PMQ test), το οποίο εξετάζει 30 πιθανούς λόγους, για τους οποίους τα παιδιά συμμετέχουν σε ένα άθλημα. Το χρησιμοποίησαν για πρώτη φορά σε ένα καλοκαιρινό σχολείο της Αϊόβα των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής με 1.138 μαθητές -τριες, (720 αγόρια και 418 κορίτσια). Η έρευνα έδειξε πως τα παιδιά συμμετείχαν σε διάφορες δραστηριότητες παιδικού αθλητισμού επειδή: α) ήταν καλοί στις δεξιότητες, β) μάθαιναν νέες δεξιότητες, γ) ήθελαν την πρόκληση της στιγμής στον αγώνα και δ) ενδιαφέρονταν για την καλή φυσική τους κατάσταση. Βρέθηκαν διαφορές στα κίνητρα, τόσο μεταξύ των αθλημάτων, όσο και μεταξύ των δύο φύλων.

Οι Stewart και Meyers (2004) εξέτασαν την παρακίνηση 66 κορυφαίων νεαρών ποδοσφαιριστών ηλικίας 14 και 15 ετών αντίστοιχα, και αν η ηλικία και η θέση που αγωνίζονταν είχε κάποια επίδραση στην παρακίνησή τους. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η ηλικία επηρεάζει σημαντικά την παρακίνηση, αλλά όχι και η θέση που αγωνίζονται μέσα στο γήπεδο οι παίκτες. Πιο συγκεκριμένα, τα μεγαλύτερα παιδιά παρουσίασαν μεγαλύτερο βαθμό παρακίνησης στο να αποφύγουν την ήττα από τα μικρότερα, ενώ παράλληλα η παρακίνησή των μεγαλύτερων προερχόταν από εσωτερικές πηγές και όχι από εξωτερικές εν συγκρίσει με τους ηλικιακά μικρότερους. Ο Yun (2005) εξέτασε ποιοι ψυχολογικοί παράγοντες επιδρούν στην απόδοση αθλητών ποδοσφαίρου. Πιο συγκεκριμένα κατηγοριοποίησε τους ψυχολογικούς λόγους σε παράγοντες και τους έθεσε ανάλογα με τη σημαντικότητά τους ιεραρχικά. Το δείγμα αποτέλεσαν 661 παίκτες ποδοσφαίρου και 75 προπονητές πανεπιστημιακών και επαγγελματικών ομάδων. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν 11 ψυχολογικούς λόγους να επηρεάζουν την απόδοση, οι οποίοι κατηγοριοποιήθηκαν σε 4 παράγοντες: α) Βασικούς, που περιλαμβάνουν ψυχολογικούς λόγους, όπως αυτοπεποίθηση, αυτοέλεγχος, αυτοσυγκέντρωση, β) Νόησης ποδοσφαίρου, που περιλαμβάνει ψυχολογικούς λόγους, όπως σκέψη του παιχνιδιού, δημιουργικότητα, στιγμιαία κρίση - απόφαση, γ) Παρακίνησης, που περιλαμβάνει ψυχολογικούς λόγους, όπως προθυμία να παίξουν καλά, θέσπιση στόχων, εμπιστοσύνη από τους προπονητές, δ) Πνευματικής δύναμης, που περιλαμβάνει ψυχολογικούς λόγους, όπως επιθυμία για νίκη, μαχητικό πνεύμα. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα και ανάλογα με τη σημαντικότητα τους, οι παράγοντες τέθηκαν ιεραρχικά ως εξής: παράγοντας νόησης ποδοσφαίρου, βασικοί παράγοντες, παράγοντας παρακίνησης, παράγοντας πνευματικής δύναμης.

Οι Gürbüç, Altıntaş και Asci (2007) διερεύνησαν τα κίνητρα συμμετοχής Τούρκων μαθητών στο ποδόσφαιρο. Το δείγμα αποτέλεσαν 304 αγόρια ηλικίας 9-15 χρόνων, που φοιτούν σε ιδιωτικά σχολεία και δημόσια θερινά αθλητικά σχολεία της Άγκυρας. Η ανάλυση των αποτελεσμάτων έδειξε ότι τα πέντε πιο σημαντικά κίνητρα για συμμετοχή στο ποδόσφαιρο ήταν α) η βελτίωση των ικανοτήτων - δεξιοτήτων τους, β) ότι τους αρέσει η ομαδική δουλειά, γ) το γεγονός ότι τους αρέσει να είναι μέλη μιας ομάδας, δ) ότι θέλουν να προχωρήσουν και να ανέβουν σε ένα υψηλότερο επίπεδο και ε) να βελτιώσουν τη φυσική τους κατάσταση. Η βελτίωση των ικανοτήτων - δεξιοτήτων ήταν το σημαντικότερο κίνητρο για τα παιδιά, αφού αυτό το κίνητρο εμφάνισε την υψηλότερη τιμή.

Λίγες έρευνες επίσης έχουν γίνει για το ποδόσφαιρο σε χώρους αναψυχής. Για παράδειγμα, οι Γκόλτσος και Κουθούρης (2005) σε έρευνά τους εξέτασαν τους παράγοντες παρακίνησης στη δραστηριότητα αθλητισμού αναψυχής «ποδόσφαιρο σε γήπεδα μικρών διαστάσεων» (5X5) και τις διαφορές στην οικογενειακή κατάσταση και την ηλικία. Στην έρευνα συμμετείχαν 231 άτομα (6 γυναίκες και 225 άνδρες) όλοι

κάτοικοι της πόλης της Λάρισας, ηλικίας από 10 έως 48 ετών. Χρησιμοποιήθηκε ένα ερωτηματολόγιο μέτρησης παρακίνησης (Manfredo, Driver, & Tarrant, 1996) με 120 θέματα εκ των οποίων επιλέχθηκαν τα 30. Αξιολογήθηκαν 12 παράγοντες: 1) επίτευξη, 2) κοινωνικής αναγνώριση, 3) ανάπτυξη δεξιοτήτων, 4) αυτό-αξιολόγηση, 5) έκσταση, 6) αυτοπροβολή, 7) παρέα, 8) κοινωνικοποίηση, 9) απόλαυση της φύσης, 10) φυσική δραστηριοποίηση, 11) χαλάρωση και 12) δραπέτευση. Από τα αποτελέσματα προέκυψε ότι όσον αφορά την οικογενειακή κατάσταση δεν υπήρχαν στατιστικά σημαντικές διαφορές σε κανέναν από τους παράγοντες. Όσον αφορά την ηλικία υπήρξαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στους εξής παράγοντες της παρακίνησης: επίτευξη, κοινωνικοποίηση, ανάπτυξη δεξιοτήτων και παρέα.

Το PMQ έχει προσαρμοστεί με επιτυχία και στην ελληνική γλώσσα (Πατσιαούρας κ.α., 2004). Στην ελληνική βιβλιογραφία έγινε μόνο μία σχετική έρευνα σχετικά με τη συμμετοχή παιδιών στο ποδόσφαιρο. Πιο συγκεκριμένα, σε έρευνα του ο Κεραμίδης (2004) εξέτασε τη διερεύνηση των κινήτρων συμμετοχής νεαρών αθλητών στο άθλημα του ποδοσφαίρου στην Ελλάδα. Το δείγμα αποτέλεσαν 398 αγόρια ηλικίας 10-14 ετών που συμμετείχαν σε ακαδημίες ποδοσφαίρου. Οι συμμετέχοντες συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο PMQ (Gill, et al 1983). Από τα αποτελέσματα διαπιστώθηκε ότι η βελτίωση των ικανοτήτων και δεξιοτήτων είναι πρωταρχικός παράγοντας παρακίνησης, ακολουθούμενος σε σπουδαιότητα από τη φιλία και τη διασκέδαση, ενώ ως τελευταίος λόγος - παράγοντας παρακίνησης για συμμετοχή βρέθηκε να είναι η κοινωνική απήχηση. Σε αυτόν τον τέταρτο παράγοντα (κοινωνική απήχηση) διαπιστώθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των δύο ηλικιακών ομάδων.

Ανάλογες έρευνες υπάρχουν στην ελληνική βιβλιογραφία σχετικές με το χορό. Οι Κυριαζή, Πατσιαούρας και Παπανικολάου (2004) είχαν ως σκοπό στην έρευνά τους τη διερεύνηση των κινήτρων, που οδηγούν τα παιδιά στην ενασχόλησή τους με τον παραδοσιακό χορό, διερεύνησαν επίσης και τη διαφοροποίηση μεταξύ μοντέρνου και παραδοσιακού χορού ως προς την προτίμηση των παιδιών και στο τι τα παρακινεί σε αυτή την επιλογή τους. Συμμετείχαν 124 μαθητές, αγόρια - κορίτσια, ηλικίας 10-12 ετών (M.T=11.58). Οι χορευτές και χορεύτριες που εξετάστηκαν για τα κίνητρα συμμετοχής τους στον παραδοσιακό χορό, ανήκαν σε συλλόγους διαφορετικών νομών. Χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο PMQ (Gill, et al 1983) διαμορφωμένο στα ελληνικά για τον παραδοσιακό χορό. Αξιολογήθηκαν οκτώ παράγοντες: α) η συμμετοχή για τη βελτίωση των δεξιοτήτων (ικανότητες-δεξιότητες), β) η συμμετοχή για την επιτυχία και την αύξηση κύρους (κοινωνική απήχηση), γ) η συμμετοχή για τη δημιουργία φιλικών σχέσεων (φίλοι), δ) η συμμετοχή για απελευθέρωση και εκτόνωση ενέργειας (ενέργεια), ε) η συμμετοχή σε μία ομάδα (ομάδα), στ) η συμμετοχή για καλή φυσική κατάσταση (φυσική κατάσταση), ζ) η συμμετοχή για την πρόκληση του χορού και της στιγμής (πρόκληση) και η) η συμμετοχή για διασκέδαση (διασκέδαση). Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι, τα παιδιά προτιμούν τον παραδοσιακό χορό για λόγους συμμετοχής σε συγκεκριμένη χορευτική ομάδα, διασκέδασης και φιλίας, καθώς και επειδή προτιμούν κάποιο χορό σε μια συγκεκριμένη στιγμή. Δεν βλέπουν το χορό σαν γυμναστική ή και δεξιότητα που τους δυσκολεύει και δυσαρεστεί.

Η έρευνα των Δούλια, Κοσμίδου, Παυλογιάννη, και Πατσιαούρα (2005) αξιολόγησε τα κίνητρα συμμετοχής των εφήβων στο χορό. Το δείγμα αποτέλεσαν 134 αγόρια και κορίτσια και χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο «παρακίνησης για συμμετοχή σε αθλήματα» προσαρμοσμένο στο αντικείμενο του χορού. Η διερεύνηση των κινήτρων συμμετοχής σε ομάδες παραδοσιακού χορού μπορεί να βοηθήσει στην προσέλκυση μεγάλου αριθμού εφήβων, εντάσσοντας τους έτσι σε κινητικές δραστηριότητες.

Χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο PMQ (Gill, et al, 1983) το οποίο αξιολογεί την παρακίνηση για συμμετοχή σε αθλήματα και το οποίο έχει προσαρμοστεί για τον ελληνικό πληθυσμό (Πατσιαούρας, κ.ά., 2004). Αξιολογήθηκαν και εδώ όπως στην προηγούμενη έρευνα οκτώ παράγοντες: α) η συμμετοχή για τη βελτίωση των δεξιοτήτων (ικανότητες - δεξιότητες), β) η συμμετοχή για την επιτυχία και την αύξηση κύρους (κοινωνική απήχηση), γ) η συμμετοχή για τη δημιουργία φιλικών σχέσεων (φίλοι), δ) η συμμετοχή για απελευθέρωση και εκτόνωση ενέργειας (ενέργεια), ε) η συμμετοχή σε μία ομάδα (ομάδα), στ) η συμμετοχή για καλή φυσική κατάσταση (φυσική κατάσταση), ζ) η συμμετοχή για την πρόκληση του χορού και της στιγμής (πρόκληση) και η) η συμμετοχή για διασκέδαση (διασκέδαση). Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι έφηβοι συμμετέχουν κυρίως για να διασκεδάσουν αλλά και για να αισθάνονται ενταγμένοι σε μια ομάδα.

Το ερωτηματολόγιο (PMQ) Participation Motivation Questionnaire έχει χρησιμοποιηθεί σε αρκετές έρευνες του εξωτερικού (π.χ. Kirkby, Kolt & Liu, 1999; Longhurst & Spink, 1987; Wang & Wiese - Bjornstal, 1996), οι οποίες διαπραγματεύονταν τον παιδικό αθλητισμό. Το ίδιο ερωτηματολόγιο χρησιμοποιήθηκε και σε έρευνες στην Ελλάδα (Δούλιας, κ.ά. 2005; Κεραμίδας, 2004; Κυριαζή, κ.ά. 2004; Πατσιαούρας, κ.α. 2004). Δεν βρέθηκε όμως να υπάρχει σταθερότητα στους παράγοντες που μετρά. Από κάποιες έρευνες προκύπτουν επτά (Kirkby et al., 1999), από άλλες τέσσερις (Κεραμίδας, 2004; Longhurst & Spink, 1987; Πατσιαούρας, κ.ά. 2004) και από άλλες οκτώ λόγοι παρακίνησης (1996; Δούλιας, κ.ά., 2005; Κυριαζή κ.ά., 2004; Wang & Wiese-Bjornstal, 1996). Η διαφοροποίηση αυτή πιθανόν να οφείλεται σε διαφορές της μεθοδολογίας, στην ύπαρξη διαφορετικών αθλημάτων στο δείγμα ή ακόμη και στις διαφορετικές ηλικίες και την πολιτισμική ποικιλία των ατόμων (Kirkby et al., 1999).

Σκοπός της παρούσης εργασίας ήταν η καταγραφή των σημαντικότερων κινήτρων μαθητών - νεαρών αθλητών που συμμετέχουν σε ακαδημίες ποδοσφαίρου, η διαπίστωση συσχέτισης μεταξύ αυτών των κινήτρων και η διερεύνηση αλλαγής των κινήτρων λόγω διαφοροποίησης της ηλικίας των συμμετεχόντων.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Δείγμα

Στην έρευνα συμμετείχαν 752 μαθητές - νεαροί αθλητές, τριών ηλικιακών ομάδων (8-10 ετών=305, 11-12 ετών=413 & 13-14 ετών=34), εγγεγραμμένοι σε ακαδημίες ποδοσφαίρου της Θεσσαλίας, της Μακεδονίας και της Στερεάς Ελλάδας. Η επιλογή του δείγματος έγινε από μια σειρά 20 τουρνουά παιδικού ποδοσφαίρου κατά τα έτη 2008 - 2010 που πραγματοποιήθηκαν στις παραπάνω περιοχές και επιλέχθηκαν κατόπιν κλήρωσης κάποια τουρνουά, όπου μοιράστηκε το ερωτηματολόγιο PMQ στους αθλητές, για να συμπληρωθεί.

Εργαλεία μέτρησης

Για το σκοπό της έρευνας επιλέχθηκε να χρησιμοποιηθεί το ερωτηματολόγιο Participation Motivation Questionnaire (PMQ) των Gill et al. (1983), το οποίο περιέχει 30 πιθανούς λόγους συμμετοχής των παιδιών στον αθλητισμό και έχει προσαρμοστεί για τον Ελληνικό Πληθυσμό (Πατσιαούρας, Κεραμίδας, & Παπανικολάου, 2004). Το ερωτηματολόγιο περιελάμβανε 30 ερωτήσεις. Στην αρχή του ερωτηματολογίου υπήρχε η πρόταση «Ασχολούμαι με το συγκεκριμένο άθλημα γιατί» και στη συνέχεια οι νεαροί αθλητές απαντούσαν στις 30 ερωτήσεις. Οι απαντήσεις δινόταν σε 5-βάθμια κλίμακα τύπου Likert από 1=«καθόλου σημαντικό» έως 5=«πάρα πολύ σημαντικό». Από το ερωτηματολόγιο των 30 ερωτήσεων

προέκυψαν ύστερα από παραγοντική ανάλυση τέσσερις παράγοντες - λόγοι συμμετοχής των αθλητών στο ποδόσφαιρο (Πατσιαούρας κ.ά., 2004). Αυτοί οι παράγοντες κινήτρων είναι: α) Η συμμετοχή για τη βελτίωση των δεξιοτήτων (ικανότητες-δεξιότητες), β) Η συμμετοχή για τη δημιουργία φιλικών σχέσεων (φιλία), γ) Η συμμετοχή για την επιτυχία και την αύξηση κύρους (κοινωνική απήχηση) και δ) Η συμμετοχή για διασκέδαση (διασκέδαση).

Διαδικασία μέτρησης

Οι μαθητές - αθλητές έδωσαν τη συγκατάθεσή τους για τη συμμετοχή τους στην έρευνα. Οι συμμετέχοντες πληροφορήθηκαν ότι τα ερωτηματολόγια ήταν ανώνυμα και εμπιστευτικά. Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου πραγματοποιούνταν από τα παιδιά στα γήπεδα ποδοσφαίρου και πριν από την έναρξη των τουρνουά παιδικού ποδοσφαίρου που συμμετείχαν, με τις ακαδημίες ποδοσφαίρου που ανήκαν. Ο χρόνος συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων ήταν από 7-15 λεπτά.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

1^{ος} αντικειμενικός στόχος

Από τα περιγραφικά στοιχεία του πίνακα 3 φαίνεται ότι από τους τέσσερις (4) παράγοντες παρακίνησης, σημαντικότερος παράγοντας συμμετοχής, αναδείχτηκε η βελτίωση της επίδοσής τους και των σωματικών ικανοτήτων/δεξιοτήτων. Ο παράγοντας διασκέδαση έλαβε τη δεύτερη μεγαλύτερη τιμή. Ακολούθησε ο παράγοντας που αναφέρεται στην κοινωνική απήχηση και την αύξηση του κύρους, ακολουθούμενος από τον παράγοντα που αναφέρεται στη φιλία και τη διατήρηση αυτής.

Πίνακας 1. Μέσες τιμές και τυπικές αποκλίσεις.

Ηλικία συμμετεχόντων	Βελτίωση ικανοτήτων/δεξιοτήτων		Φιλία		Κοινωνική απήχηση		Διασκέδαση	
	M	TA	M	TA	M	TA	M	TA
8-10 έτη	39.81	4.70	21.12	3.72	27.33	4.77	28.69	4.72
11-12 έτη	39.47	4.80	20.47	3.82	26.26	5.04	28.76	4.46
13-14 έτη	37.85	4.10	18.21	4.10	23.77	4.47	26.24	4.32

2^{ος} αντικειμενικός στόχος

Η ανάλυση συσχετίσεων (πίνακας 2) έδειξε ότι όλοι οι παράγοντες είχαν μέτριες συσχετίσεις μεταξύ τους. Η βελτίωση ικανοτήτων/δεξιοτήτων συσχετιζόταν θετικά με τη φιλία ($r = .56, p < .01$), την κοινωνική απήχηση ($r = .53, p < .01$) και τη διασκέδαση ($r = .66, p < .01$). Ακόμη, βρέθηκε ότι η φιλία συσχετιζόταν θετικά με την κοινωνική απήχηση ($r = .56, p < .01$) και τη διασκέδαση ($r = .55, p < .01$). Τέλος, η κοινωνική απήχηση συσχετιζόταν θετικά με τη διασκέδαση ($r = .56, p < .01$).

Πίνακας 2. Συσχετίσεις μεταξύ των παραγόντων του PMQ.

	1	2	3	4
1.Βελτίωση ικανοτήτων/δεξιοτήτων	1.00			
2.Φιλία	.56**	1.00		
3.Κοινωνική απήχηση	.53**	.56**	1.00	
4.Διασκέδαση	.66**	.55**	.56**	1.00

** = $p < .01$.

3^{ος} αντικειμενικός στόχος

Για τη διερεύνηση διαφορών στους αθλητές μεταξύ των ηλικιακών ομάδων εφαρμόστηκε ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα (One Way Anova). Από την ανάλυση των αποτελεσμάτων προέκυψε ότι υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές στους τρεις από τους τέσσερις παράγοντες των κινήτρων σε σχέση με τις ηλικιακές ομάδες. Πιο αναλυτικά, διαπιστώθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των ηλικιακών ομάδων στον παράγοντα φιλία ($F_{(2,749)} = 9.88, p < .001$), στην κοινωνική απήχηση ($F_{(2,749)} = 10.08, p < .001$) και στη διασκέδαση ($F_{(2,749)} = 4.87, p < .05$). Εξετάζοντας τους μέσους όρους (Πίνακας 3) προέκυψε ότι στη φιλία, την κοινωνική απήχηση και στη διασκέδαση, η ηλικιακή ομάδα 8-10 είχε υψηλότερα σκορ από την 11-12 και οι δύο είχαν υψηλότερα σκορ από την 13-14. Αναλυτικότερα η ανάλυση post hoc έδειξε ότι στον παράγοντα βελτίωση ικανοτήτων/δεξιοτήτων, η ηλικιακή ομάδα 8-10 ενδιαφέρεται και συμμετέχει περισσότερο για την ανάπτυξη και βελτίωση των ικανοτήτων/δεξιοτήτων από ό,τι οι υπόλοιπες ηλικιακές ομάδες ($p < .05$).

Στον παράγοντα φιλία διαφέρουν και οι τρεις ηλικιακές ομάδες μεταξύ τους και φαίνεται ότι όσο αυξάνει η ηλικία, μειώνεται σημαντικά η συμμετοχή στο άθλημα για τη δημιουργία φιλίας ($p < .05$).

Στον παράγοντα κοινωνική απήχηση διαφέρουν και οι τρεις ηλικιακές ομάδες μεταξύ τους και φαίνεται ότι όσο αυξάνει η ηλικία, μειώνεται σημαντικά η συμμετοχή στο άθλημα για την επιτυχία και την αύξηση κύρους (κοινωνική απήχηση) ($p < .05$).

Στον παράγοντα διασκέδαση διαφέρουν και οι τρεις ηλικιακές ομάδες μεταξύ τους και φαίνεται ότι όσο αυξάνει η ηλικία, μειώνεται σημαντικά η συμμετοχή στο άθλημα για τη διασκέδαση ($p < .05$).

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι το ερωτηματολόγιο PMQ, αποτελεί χρήσιμο εργαλείο για τη διερεύνηση των κινήτρων συμμετοχής (παρακίνηση) στο άθλημα του ποδοσφαίρου. Ανάλογες έρευνες καταλήγουν στα ίδια συμπεράσματα και υποστηρίζουν τη δομική εγκυρότητα του ερωτηματολογίου (Buonamano et al, 1995; Gill et al, 1983; Weiss & Chaumeto, 1992; Πατσιαούρας κ.ά., 2004).

Ο κύριος παράγοντας συμμετοχής για τους νεαρούς αθλητές είναι η βελτίωση των ικανοτήτων/δεξιοτήτων, ακολουθεί ο παράγοντας της διασκέδασης, έπεται ο παράγοντας της επιτυχίας και της αύξησης κύρους (κοινωνική απήχηση) και ακολουθεί αυτός της δημιουργίας νέων φίλων, κάτι που αποτελεί εύρημα και άλλων ερευνών. Τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας συμφωνούν με παλαιότερες έρευνες ότι ο σημαντικότερος λόγος συμμετοχής στο ποδόσφαιρο, αλλά όπως και σε άλλα αθλήματα είναι η βελτίωση των σωματικών ικανοτήτων/δεξιοτήτων (Dorobantu, 2001; Gürbüz, et al., 2007; MacCracken, Stadulis, & Neal-Barnett, 2001; Πατσιαούρας, κ.ά., 2004). Επίσης, από τις διάφορες έρευνες φαίνεται ότι και η διασκέδαση διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην παρακίνηση των αθλητών (Δούλιας, κ.α. 2005; MacCracken, et al, 2001; Πατσιαούρας, κ.ά., 2004; Rayan, et al, 1997), όπως και οι παράγοντες κοινωνικής απήχησης (Biddle, Sallis, & Cavill, 1998; Laverie, 1998; Tusak, 2000) και φιλίας (Laverie, 1998; Rayan, et al, 1997).

Διαπιστώθηκε θετική μέτρια συσχέτιση όλων των παραγόντων μεταξύ τους, αυτό σημαίνει ότι όσο αυξάνεται ο ένας παράγοντας αυξάνεται και ο άλλος. Πιο συγκεκριμένα όταν αυξάνεται η παρακίνηση για τη βελτίωση των ικανοτήτων/δεξιοτήτων, αυξάνεται και η παρακίνηση για φιλία, κοινωνική απήχηση, διασκέδαση και αντίστροφα. Όταν αυξάνεται η παρακίνηση της συμμετοχής για

δημιουργία φιλικών σχέσεων, αυξάνεται ταυτόχρονα και η παρακίνηση για κοινωνική απήχηση, διασκέδαση και αντίστροφα. Τέλος όταν αυξάνεται η παρακίνηση για την κοινωνική απήχηση, αυξάνεται και η παρακίνηση για διασκέδαση αλλά και αντίστροφα.

Ειδικότερα από την έρευνα διαπιστώθηκε ότι υπήρχαν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των ηλικιακών ομάδων 8-10 και 13-14 στους παράγοντες φιλία και κοινωνική απήχηση. Ακόμη όσο αυξάνει η ηλικία των αθλητών τόσο μειώνεται η επίδραση των φιλικών σχέσεων που αναπτύσσουν μεταξύ τους οι αθλητές. Το ίδιο συμβαίνει με το κίνητρο συμμετοχή για κοινωνική απήχηση, που αυτό ίσως παρατηρείται επειδή υπεισέρχονται κάποιοι άλλοι παράγοντες παρακίνησης όπως η επίτευξη της νίκης με κάθε μέσο, η επικέντρωση στη σημαντικότητα της απόδοσης, αποσκοπώντας έτσι σε πιθανά θετικά μελλοντικά οφέλη, όπως καριέρα.

Τέλος τα ευρήματα της έρευνας δείχνουν ότι όσο αυξάνει η ηλικία των παιδιών τόσο οι παραπάνω τέσσερις παράγοντες συμμετοχής τείνουν να φθίνουν. Προφανώς αυτό συμβαίνει επειδή δίνεται μεγαλύτερη σημασία σε άλλους παράγοντες όπως οι υποχρεώσεις στο σχολείο ή στα φροντιστήρια.

Ενδιαφέρον θα είχε η διερεύνηση των κινήτρων συμμετοχής στο ποδόσφαιρο από αθλήτριες του αθλήματος μιας και τα τελευταία χρόνια το άθλημα αυτό αποτελεί πόλο έλξης και ενδιαφέροντος και στον γυναικείο πληθυσμό. Κάτι τέτοιο θα βοηθούσε στο να έχουμε μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα της υπάρχουσας κατάστασης. Η παρούσα έρευνα θα βοηθήσει στον καλύτερο σχεδιασμό και την ανάπτυξη του παιδικού ποδόσφαιρου στη χώρα μας. Η συμμετοχή σε ομάδες ποδοσφαίρου μπορεί σε μεγάλο βαθμό να βελτιώσει τη διάθεση, τη διασκέδαση και την αναψυχή των παιδιών και αυτό με τη σειρά του να οδηγήσει σε μια καλύτερη ποιότητα ζωής. Απώτερος στόχος είναι να κατανοήσουμε τα κίνητρα και για ποιους λόγους τα παιδιά συμμετέχουν και ασχολούνται με το συγκεκριμένο άθλημα, ώστε να προσπαθήσουμε με τον καλύτερο δυνατό και συνετό τρόπο να ικανοποιήσουμε τις ανάγκες και προσδοκίες τους, έτσι ώστε τα παιδιά να βρίσκουν ευχάριστα διέξοδο στο ποδόσφαιρο και στον αθλητισμό γενικότερα, αλλά και να τους αποτρέψουμε με αυτόν τον τρόπο από παραβατικές συμπεριφορές που αποτελούν «μάστιγα» της εποχής μας. Μία βασική μορφή άσκησης για τα παιδιά είναι η ενασχόλησή τους με το ποδόσφαιρο. Για την προσέλκυση όλο και περισσότερων νεαρών και εφήβων είναι αναγκαίο να διερευνηθούν τα κίνητρα για τη συμμετοχή τους στο άθλημα του ποδοσφαίρου στις υπάρχουσες ποδοσφαιρικές ακαδημίες. Έτσι ώστε με τα ευρήματα της έρευνας να βοηθηθούν οι υπεύθυνοι των ακαδημιών, οι οποίοι γνωρίζοντας τους λόγους συμμετοχής σε κάθε ηλικιακή ομάδα, θα μπορούν να προσφέρουν στους νέους περισσότερες ευκαιρίες για συμμετοχή στο άθλημα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Biddle, S., Sallis, J., & Cavill, N (1998). *Young and activity? Young people and health-enhancing physical activity: Evidence and implications*. London: Health Education Authority
- Buonamano, R., Cei, A., & Mussino, A. (1995). Participation motivation in Italian youth sport. *The Sport Psychologist*, 9, 265-281.
- Deci, E.L. (1975). *Intrinsic motivation*. New York: Plenum.

- Deci, E.L., & Ryan, R.M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. New York: Plenum.
- Dorobantu, M. (2001). Participation motives and goal orientations in physical activity and sport: Their relationship in a sample of British university students. *Proceedings of 10th World Congress of Sport Psychology*, (pp.283-285). Skiathos-Hellas.
- Gill, D. L., Gross, J. B., & Huddleston, S (1983). Participation motivation in youth sports. *International Journal of Sport Psychology*, 14, 1-14
- Gürbüz, B., Altintas, A., & Asci, F.H. (2007). Participation motives of 9-15 years old Turkish soccer players. *Journal of Sports Science and Medicine, Suppl. 10*. <http://www.jssm.org>.
- Kirkby, R., Kolt, G., & Liu, J. (1999). Participation motives of young Australian and Chinese gymnasts. *Perceptual and Motor Skills*, 88, 363-373
- Laverie, A.D. (1998). Motivations for ongoing participation in a fitness activity. *Leisures Sciences*, 20, 277-302.
- Longhurst, K., & Spink, K.S. (1987). Participation motivation of Australian children involved in organized sport. *Canadian Journal of Sports Sciences*, 12, 24-30.
- MacCracken, M.J., Stadulis, E.R., & Neal-Barnett, A. (2001). Children's motives and values concerning sport and physical activity in the new millenium: Ewing and Seefeldt (1989) Revisited (With An Emphasis Upon Race). *Proceedings of 10th World Congress of Sport Psychology*, (pp.296-298), Skiathos-Hellas.
- Manfredo, M., Driver, B., & Tarrant, M. (1996). Recreation experience preferences measuring leisure motivation: A meta-analysis of the recreation experience preference scale. *Journal of Leisure Research*, 28, 188-213.
- Roberts, G.C., Spink, K. L., & Pemberton, C.L. (1986). *Learning experiences in sport psychology*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Ryan, R.M., & Deci, E.L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well being. *American Psychologist*, 55, 68-78.
- Ryan, R.M., & Connell, J.P. (1989). Perceived locus of causality and internalization: Examining reasons for acting in two domains. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57, 749-761.
- Stewart, C., & Meyers, M.C. (2004). Motivational Traits of Elite Young Soccer Players. *Physical Educator*, 61, (4).
- Tusak, M. (2000). Comparison of Sports motivation of top athletes and young boys. *Sportononics*, 6 (1), 36-40.

- Wang, J., & Wiese-Bjornstal, D.M. (1996). The relationship between school type and gender to motives for sport participation among youth in the People's Republic of China. *International Journal of Sport Psychology*, 28, 12-24.
- Weiss. M., & Chaumonton, N (1992). Motivational orientations in sport. In Horn, T. (Ed). *Advances in sport Psychology* (pp. 61-100). Champaign, Ill: Human Kinetics Publishers.
- Yun, Y. (2005). Importance of hierarchical structure of psychological factors determining football performance. *International Journal of Applied Sports Sciences*, 17, (2), 72-86.
- Γκόλτσος, Κ., & Κουθούρης, Χ. (2005). Παράγοντες παρακίνησης στη δραστηριότητα αθλητισμού αναψυχής, «ποδόσφαιρο σε γήπεδα μικρών διαστάσεων» (5X5). Διαφορές στην οικογενειακή κατάσταση και στην ηλικία. *Πρακτικά από το 1^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Αναψυχής - Ελεύθερου Χρόνου & Αθλητικού Τουρισμού*, σελ. 9-12, 15-17 Απριλίου 2005. Τρίκαλα.
- Δούλιας Μ., Κοσμίδου Ε., Παυλογιάννης Ο., Πατσιαούρας Α. (2005). Διερεύνηση των παραγόντων παρακίνησης (κίνητρα) για την ένταξη νεαρών εφήβων σε ομάδες παραδοσιακών χορών. *Πρακτικά από το 13^ο Διεθνές Συνέδριο Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού*, σελ. 216., 20-22 Μαΐου 2005. Κομοτηνή.
- Ελληνική Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία (2007). *Πρόγραμμα Ανάπτυξης Φυτωρίων - Ποδόσφαιρο για όλους*. www.epo.gr.
- Κεραμίδας, Π. (2004). Διερεύνηση των κινήτρων συμμετοχής νεαρών αθλητών στο ποδόσφαιρο. Ανέκδοτη μεταπτυχιακή διατριβή, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τμήματα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού Τρικάλων & Κομοτηνής.
- Κυριαζή, Μ., Πατσιαούρας, Α., & Παπανικολάου, Ζ. (2004). Παράγοντες παρακίνησης των παιδιών στη συμμετοχή τους στον παραδοσιακό χορό. *Πρακτικά από το 3rd International Congress on Sport Psychology & 8ο Πανελλήνιο Συνέδριο Αθλητικής Ψυχολογίας*, σελ. 94-96, 26-28 Νοεμβρίου 2004. Τρίκαλα.
- Παπανικολάου, Ζ. (2004). *Το Ποδόσφαιρο, Βασικά βήματα επιτυχίας*. Τελέθριον: Αθήνα.
- Πατσιαούρας, Α., Κεραμίδας, Π., & Παπανικολάου, Ζ. (2004). Προσαρμογή του ερωτηματολογίου παρακίνησης για συμμετοχή στον αθλητισμό (PMQ) σε ελληνικό πληθυσμό. *Πρακτικά από το 3rd International Congress on Sport Psychology & 8ο Πανελλήνιο Συνέδριο Αθλητικής Ψυχολογίας*, σελ. 53, 26-28 Νοεμβρίου 2004. Τρίκαλα.
- Τρικάλης, Χ., Παπανικολάου, Ζ., Σούλας, Δ., & Γεροδήμος, Β. (2007). Αξιολόγηση της ταχύτητας και της αερόβιας ικανότητας των Ελλήνων διαιτητών ποδοσφαίρου Α' και Β' εθνικής κατηγορίας. *Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή & τον Αθλητισμό*, 5 (3), 445-450

Title:
**Investigating student - athlete's motives toward participation
in Football Academies**

Abstract

The present work investigated a) the most important motivations for students-athletes who were participated in football academies, b) possible correlations between the incentives and c) explored changes in incentives between different age groups of participants. 752-young athletes- students participated, separated in three age - groups (8-10 years = 305, 11-12 years = 413 & 13-14 years = 34), belonging in football academies from Thessaly, Macedonia and Midland Greece prefectures. Incentives were measured by Patsiaouras et al., (2004) questionnaire after adaptation to the Greek population. Validity and reliability of the instrument were tested successfully. The most important incentives to participation were a) improve the skills and competencies ($M = 39.54 \pm 4.74$), b) Entertainment ($M = 28.61 \pm 4.59$), g) social impact ($M = 26.58 \pm 4.97$) and d) creating friendship ($M = 20.63 \pm 3.84$). All incentives for participation have a high degree of correlation between them ($p < 01$), and significant statistically differences emerged from the analysis of variance in following incentives 'improvement of skills', 'friendly', 'social news' and 'fun', between all the age groups 8-10, 11, 12 and 13-14. ($p < .05$). Results supported that the higher the age group relatively decline in participation emerged. The findings are discussed with a view to increasing the number of student-athletes in football academies,

Keywords: Football academies, incentives to participate.

Διεύθυνση για επικοινωνία:

Τρικάλης Χρήστος
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, ΤΕΦΑΑ,
Καρυές, Τρίκαλα, 42100.
Ελλάδα